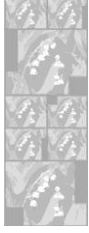

Fylkesmannen i Østfold

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005, Dep
0030 OSLO

Samordnings- og beredskapsstaben

Deres ref.: 13/2699 - VN

Vår ref.: 2013/3656 350 ESP

Vår dato: 17.07.2013

Høringsuttalelse - NOU 2013: 5 Når det virkelig gjelder

Vi viser til departementets høringsbrev av 8. mai 2013.

Fylkesmannen i Østfold vil med dette kommentere noen viktige prinsipielle problemstillinger i utredningen og utvalgets anbefalinger. Våre kommentarer dreier seg i hovedsak om forslaget til statlig forsterkningsressurs – Statens beredskapsstyrke.

Generelt

NOU 2013:5 er en av mange nye statlige utredninger og meldinger som omhandler beredskapen i Norge. Det at tilgrensende og delvis overlappende problemstillinger utredes av ulike utvalg uten koordinering i tid, vil kunne gi svakheter og motsetninger i de ulike utredningenes konklusjoner. Det er derfor viktig at anbefalingene i NOU 2013: 5 ses i sammenheng med konklusjonene som kommer frem i Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med organisering av brannvesenet i Norge, organiseringen av Hovedredningssentralene og Politistudien (NOU 2013: 9). Også intensjonene og konsekvensene av kommunal beredskapsplikt i Sivilbeskyttelsesloven, må være mer sentrale i vurderingen av nye/justerte statlige beredskapstiltak enn det som fremkommer i NOUen.

Om grunnberedskapen

Status og rollen til den kommunale delen av grunnberedskapen, slik den er beskrevet i kapittel 4, bør analyseres nærmere før man gjør justeringer i de statlige forsterkningsressursene. Lovfesting av den helhetlige kommunale beredskapsplikten er et nytt og viktig element i grunnberedskapen. Det omfattende ansvaret som kommunene er pålagt er imidlertid ikke fulgt opp gjennom ressurstilførsel. Heller ikke ressursene til fylkesmennenes tilsyn med den kommunale beredskapsplikten er økt som følge av den nye loven. Dette står i kontrast til statens fokus på kommunal ressursbruk ved innføring av nye lover i andre viktige samfunnssektorer. Status i den kommunale beredskapen er derfor ikke tilstrekkelig utredet ved å vise til funnene i DSBs kommuneundersøkelse.

Å ha klarhet i grunnberedskapens reelle kapasiteter er viktig for å kunne definere behovet for en statlig forsterkningsressurs. Gjennom omorganisering av brannvesenene, aktiv bruk av bestemmelsen om interkommunalt samarbeid i forskriften om kommunal beredskapsplikt, og målrettet tilføring av ressurser til kommunalt nivå, bør man kunne bygge opp en mer robust grunnberedskap og redusere behovet for statlig forsterkning. Dette vil være i samsvar med ansvarsprinsippet.

Om dimensjonering

Den uklare analysen av grunnberedskapens kapasiteter bidrar til et svakt grunnlag for dimensjonering av forsterkningsressursen. Utredningen inneholder generelt lite om dimensjoneringsgrunnlaget. Hvilke hendelser som skal håndteres og ressurser som skal kunne settes inn er viktig både for fastsetting av størrelsen på forsterkningsressursen og på grensegangen mellom grunnberedskapen og forsterkningsressursen. Dette bør utredes nærmere og tydeliggjøres før omfanget av en statlig forsterkningsressurs fastsettes.

Om administrative forhold og rolleavklaringer

Utredningens forslag til statlig forsterkningsressurs avdekker behov for avklaring av administrative forhold og roller. Vi vil kommentere følgende:

- Utredningen foreslår at forsterkningsressursen skal ha ***samfunnsoppdrag ikke kun i håndteringsfasen, men både før, under og etter en hendelse***. Dette innebærer noen paralleller til dagens oppgaver for Fylkesmannen, særlig i beskrivelsen av det forebyggende arbeidet, hvor arbeid med risikoanalyser og planlegging og gjennomføring av øvelser omtales. Hvis dette er aktuelle oppgaver for forsterkningsressursen, bør det gjøres et tydelig skille på oppgaver som skal ligge her og hos Fylkesmannen og hos andre etater med ansvar før, under og etter en hendelse. Uklare og overlappende ansvarsforhold bidrar i liten grad til effektivitet. Det samme gjelder i en viss grad oppgaver som utredningen omtaler under å *foregripe* hendelser. Rollen som Fylkesmannen i dag har som videreformidler av varsler til kommunene bør da vurderes tillagt forsterkningsressursen. Dette vil løse problemstillinger knyttet til parallelle og ressurskrevende vaktordninger.
- Anbefalingen om en ***ledelse tilknyttet DSB*** kan ha både sterke og svake sider. DSB har i dag styringen av Sivilforsvaret og er sentral i embetsstyringen av relevante oppdrag for Fylkesmannen. At oppdrag og ressurser til Fylkesmannen blir sette i god sammenheng med styringen av forsterkningsressursen vil være bra. Når vi ser på DSBs reelle prioritering av regionalt og lokalt beredskapsarbeid, er vi mer usikre på om en ledelse integrert i DSB er hensiktsmessig. Vårt inntrykk er at DSB i stor grad har nasjonalt fokus i sin prioritering av ressurser og at dette vil kunne begrense prioriteringen av en forsterkningsressurs inndelt etter fylkesgrenser.
- Anbefalingen om en ***distriktsinndeling*** av forsterkningsressursen basert på fylkesinndelingen kan være hensiktsmessig hvis oppgavene skal omhandle mer enn forsterknings-/håndteringsfasen og det daglige samarbeidet med kommuner og Fylkesmann skal stå sentralt. Hvis fokus skal være på krisehåndtering, forvaltning av materiell og personell for dette, samt bidrag inn i selve håndteringen, bør man analysere nærmere hva som er en økonomisk rasjonell inndeling. Med utgangspunkt i en tydelig definisjon av forsterkningsressursens dimensjonerende grunnlag bør man vurdere administrasjons- og logistikkostnader for *ulike* regioninndelinger før beslutninger om inndeling tas.
- Hvis man opprettholder en statlig forsterkningsressurs slik utredningen anbefaler, bør ***navnet*** gjenspeile at det dreier seg om en *forsterkningsressurs* og ikke en beredskapsstyrke som oppfattes som en del av grunnberedskapen. Navnet Sivilforsvaret kan gjerne beholdes.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Trond Rønningen
assisterende fylkesmann

Espen Pålsrud
direktør